

Tuğiyəxanim QƏFƏRZADƏ

AMK-nın magistrantı

Elmi rəhbər: sənətsünaslıq elmləri doktoru,

professor Nəcəfzadə Abbasqulu

E-mail: arzuska-bulbul@mail.ru

DOI: 10.62440/AMK2024-1.s.83-91

**XX ƏSRİN 80-Cİ İLLƏRİNDƏ AZƏRBAYCAN ESTRADASINDA
“OZAN” ETNO-ROK QRUPUNUN FƏALİYYƏTİ**

Xülasə: 1981-ci ildə yaranaraq Azərbaycan musiqisini təbliğ edən “Ozan” muğam rok qrupu klassik rok qruplarından fərqləndirən əsas cəhət müxtəlif janrlarda ifa etməsi, yeniliklərə imza atması və ən əsası milli köklərə sadıq qalmağı idi. Daim yenilik axtaran bu qrup Azərbaycan dilində “Denən ki, keçdi”, “Dodaqda gəz”, “Böl görüm” adlı ilk replərini və eləcə də “İnsan və avtomat” adlı rok-n-roll janrlarında mahnular yaratmışdır. Beləliklə, təqdim edilən məqalədə rok janrının mənşəyi və inkişaf istiqamətləri, adının etimoloji açıqlanmasına diqqət yetirilir.

Açar sözlər: “Ozan” rok qrupu, milli rok, janr, araşdırma, ritm, estrada, xalq musiqisi, şeir

Çoxəsrlik tarixə malik olan Azərbaycan musiqi mədəniyyəti dünya musiqi-sünaslığının mühüm tərkib hissələrindən biridir. Azərbaycanda yaxın keçmişin musiqisini araşdırdıqda gənclərin daha çox meyl etdikləri etno-rok janrı da diqqətimizi cəlb etmiş və bununla bağlı bir sıra qaynaqlar, musiqi materialları əldə olunmuşdur.

Təqdim edilən “XX əsrin 80-ci illərində Azərbaycan estradasında “Ozan” etno-rok qrupunun fəaliyyəti” adlı məqalədə rok janrının mənşəyi və inkişaf istiqamətləri, adının etimoloji açıqlanmasına diqqət yetirilir. Burada Azərbaycanda da rokun təşəkkül tapmasında rolu olan qruplar haqqında məlumat verilir. Mövzümüz əfsanəvi ansambl “Ozan”ın fəaliyyəti xüsusi olaraq araşdırılır, onun repertuarı incələnir. Təbii ki, burada qrupun bədii rəhbəri Rasim Müzəffərlinin həyat və yaradıcılığı xüsusi olaraq təqdim edilir. İnanırıq ki, mütəxəssislər gələcək-də də “Ozan” qrupunun fəaliyyətini müxtəlif istiqamətlərdən araşdıracaqlar.

“Ozan” estrada rok qrupunun repertuarında yer almış, onların ifa etdiyi hər bir əsərdə dinləyicini düşündürən, onun maraqlarına səbəb olan və diqqəti cəlb edən mövzulara müraciət edilməsi, mövzu baxımından gənc nəslə narahat edən ümumbəşəri problemlərə toxunulması aparılan araşdırmanın izlənməsini və tədqiqini aktuallaşdırır. “Ozan” estrada rok qrupunun magistr dissertasiya işi kimi ilk dəfə olaraq araşdırmaya cəlb olunmuşdur. Tədqiqat işi “Ozan” estrada rok qrupu

ilə bağlı mətbuatda yazılmış bir sıra məqalə, faktiki materiallar və informatorların verdiyi məlumatlar əsasında əldə edilən qaynaqlardan faydalanmışıq.

Rokun mənşəyi və inkişaf istiqamətləri

Dünyanın bir çox ölkələrində fəaliyyət göstərən rok qruplarının tərkibində müxtəlif musiqi alətlərindən istifadə olunur. Bu qruplarda əsasən Avropa alətləri olan fortepiano, elektrogitara, bas-gitara, violin (skripka), saksafon, klarnet, zərb qurğuları (bateri də adlanır), sintezator və s. kimi alətlər yer alır. Bununla yanaşı, bəzən hər bir ölkənin milli alətləri Avropa alətləri ilə birləşdirilən istifadə olunur. Azərbaycanda isə rok qrupları adıçəkilən alətlərlə yanaşı, rəngarəng səs palitrası yaratmaqdan ötrü bəzən tar, kamança, ud, saz, tütək, balaban, zərb, zurna, ney kimi milli alətləri də səsləndirirlər. Bu alətlərə qrupların tərkibində əsasən fraqmental yer ayırırlar. Rokçular melodiyanın mövzu seçimində sərbəstdirlər. Bu melodiya yüngül, dərin əhəmiyyətli fəlsəfi mövzuları əhatə edə bilər. Bəzən rok pop musiqi ilə qarşı-qarşıya qoyulur. Rok musiqisi ilk dəfə XX əsrin ortalarında İngiltərədə yaranmış və sürətlə bütün dünyaya yayılaraq populyarlıq əldə etmiş bir janrdır. Rokun bir neçə qolu vardır: sərt rok, ağır metalrok, rok-n-roll, klassik rok, pank rok, hard rok, grungerok, alternativ rok, proqressiv rok, pop rok. Adlarını sadaladığım janrların hər biri özünəməxsus fərqli musiqi tərzinə və xarakterinə malikdir.

Rok qruplarının tərkibi

Rokçuların musiqi heyətinə adətən vokalçı, çox vaxt elektrogitarada çalan gitaraçı, bas gitaraçı, barabançı, saksafon ifaçısı və bəzən sintezatorçudan ibarət olan musiqiçilər daxil olunur. Bas gitara, zərb qurğuları və ritm gitara (bu alət hər qrupda olmaya da bilər) birlikdə ritm-seksiya yaradırlar. Buna baxmayaraq, rok kompozisiyalarında demək olar ki, geniş yayılan bütün alətlərdən də istifadə oluna bilər. Klassik rokun fərqləndirici əsas xüsusiyyəti dəyişməz ritm-seksiya tərəfindən dəstəklənən ritmdir. 1960-cı illərdən üzü bəri rokun müxtəlif istiqamətlərində – mürəkkəbləşdirilmiş strukturu və ritmi olan kompozisiyalardan istifadə edilir. Solo alət kimi əsasən elektrogitara öndə gedir. Əksər qruplarda vokalçı və yaxud daha geniş şəkildə vokalçı qrupları da olur.

1970-ci illərin əvvəllərində “Led Zeppelin”, “Deep Purple”, “Black Sabbath” kimi qruplar hard-roku yüksək mərtəbəyə qaldıraraq dövrünün ən parlaq mərhələsini yaşayırdı. 1970-ci illərin ortalarında fəaliyyəti aktiv olan qruplar (“Aerosmith”, “AC/DC”, “Judas Priest”) böyük şöhrət qazanırdı.

Bir-birinin ardınca gələn yeniliklər bizə soft-rok deyilən (mülayim sakit rok) janrı təqdim etdi. Bu janr əsasən zəncilərin kilsədə ifa etdikləri mahnılardan ibarətdir. Onlar yumşaq xarakterə malikdir. Bu illərdə Böyük Britaniyada yaranmış rok və klassik musiqinin birləşməsindən art-rok musiqi janrı meydana gəldi. Art-rok – rok janrının avanqard tərzli, musiqi quruluşuna malik olan, qeyri-ənənəvi, genişmiqyaslı mürəkkəb bir cərəyandır. Olduqca fərqli janr olan art-rok janrında çıxış edən “Yes”, “King”, “Crimson”, “Emerson Lake” kimi qrupların pro-

professional şəkildə klassik musiqi üslubuna meyl göstərirdi. Rok və klassik musiqi əlaqələrinin birləşməsindən ərsəyə yeni bir sənət meydana gəldi: Rok-opera janrı. Rok musiqisinin alt janrları bir-birinə sanki zəncirvari şəkildə bağlanıb. Birinin tamamlanması digərinin yüksəlişinə, yeni janrların əmələ gəlməsinə, inkişafına səbəb olur. Rok dövrünün ən çətin zamanları ilə 1970-ci illərin ikinci yarısında üzləşmişdir. Janrların çoxluğu, dinləyicilərin fikir ayrılıqları və xalqın yaşadığı siyasi gərginliklər, bir sıra rişxənd musiqiyə maraq artırmışdır.

Bu dövənlərdə ən çılğın janrı olan pank-rok (ya da punk rock) meydana gəldi. ABŞ, Böyük Britaniya və Avstraliyada yaranmış və yayılmış disko və pank-rok cərəyanı üzə çıxdı. Burada elektrogitara, barabanlar, sintezatorlarla fərqli səslərin tembrinə üstünlük verilir.

Artıq inkişafın digər mərhələsinə keçid əlsaq, görərik ki, 1980-ci illərdə rok və pop musiqisi üçün gərəklilə olan videoklip çəkilişlərinin yaranması ortaya çıxdı. Dinləyicilərdə maraq oyadan videokliplər hər mahnı və ifağının inkişafına, ələcə də populyarlığına müsbət təsir edir. Lakin o dövr üçün əziyyətli və qüsuruz videoklipləri bəzən layiq olmayan uğursuz, hətta bəsit mahnılara da çəkiliirdi. Hər dövrün özünəməxsus mənfi cəhətləri olduğı kimi, müsbət xüsusiyyətləri də vardır. Artıq rok və pop musiqisində qrupların yerini solistlər əlmağə başlayır. Hip-hopun gəlişi isə heç də gecikmədi. Daha çox hip-hop qaradərili insanların məhəllələrlə arası ifa etdiyi janr idi.

Rok müasir professional musiqi janrı əlmaqla yanaşı, bu musiqini müxtəlif milli ələtlərdə ifa edən qruplar haqqında bəhs etmək istərdim. 1960-cı illərin sonu, 1970-ci illərin əvvəllərində yaranan rok janrlarından biri də folk-rok növü idi. Bu növə xalq musiqisinin elementlərini özündə əks etdirən rok musiqisi deyirdilər. Yarandığı gündən bu janrda ifa edənlərin bir çoxunun özlərinin musiqi qrupları əlub və hələ də var.

Azərbaycan rok musiqisinin qollarından biri kimi

Ölkəmizdə rok janrı 1960-cı illərdən yaranmağə başlayıb. Bu illərdə əksər respublikalarda, o cümlədən Azərbaycanda rok musiqi janrı Qərbi Avropa və Amerika rokunun, gursəsli dalğasının təsiri nəticəsində yaranmışdı. Xarici qruplardan təsirlənən yeniyetmə və gənclər təhsil əldiqləri məktəb və universitetlərdə, həmçinin Mədəniyyət Evlərində müxtəlif qruplar yaradıb, sevdikləri qrupların tərzini özlərinə nümunə götürürdülər. Gənclərin daxili ələmləri rok ulduzların musiqisilə dolub-daşırdı. Vətənimizdə rok musiqisinin yaranmasında ən əsas rolunu peşəkar qruplarla rəqəbət əparan “Eskpriment Ok” və “Aşıqlar” qrupunu da nümunə göstərə bilərik. 1970-ci illərin əvvəllərində əksən digər rok janrında “Eskulab”, “Xürrəmilər”, “Ekspress-118”, “Pəzəvəng”, “Üvet” kimi ansambllar yarandı və bu qruplar gənclər tərəfindən çox sevilir, əlduqca böyük rəğbətlə qarşılanırdı. 1970-ci illərdə Qərb musiqisinin təsirindən uzaqlaşıb öz musiqi tərzini yaradan bir sıra qruplar əmələ gəldiyinin şahidi əluruq. 1980-ci illərdə “Unformal” və “Ozan” qrupları ilə Azərbaycan roku təkamülünün yüksək mərhələsinə qədəm qoydu.

1980-ci illərin ikinci yarısında, artıq rok musiqisinin kütləviləşdiyi bir dövrdə, Azərbaycan rokunun özündə kiçik bir cığır açaraq mərkəzi təkcə Bakı deyil, həmçinin Sumqayıt şəhərində də bir sıra rok qrupları yaranırdı.

“Ozan” qrupunun yaranma tarixçəsi və ayrı-ayrı ifaçıları ilə tanışlıq edib qrupunun yaradıcısı Rasim Müzəffərlinin tərcümeyi-halına diqqət yetirək. Rasim Müzəffərli 1958-ci il 21 iyunda Bakı şəhərində ziyalı ailəsində doğulmuşdur. 1975-ci ildə Bakı şəhəri 20 №-li orta məktəbi, 1980-ci ildə Lomonosov adına Moskva Dövlət Universitetinin “Fəlsəfə” fakültəsini bitirmişdir. Fəlsəfə elmləri namizədidir (1984). Öz dövründə ictimai elmlər sahəsində Azərbaycanda ən gənc dosent (1985) olmuşdur. Kiçik yaşlarından şeirlər və mahnılar yazan Müzəffərli Azərbaycanda ilk qeyri-formal ictimai təşkilatlardan biri olan “Cəngi” Eksperimental İstehsalat Birliyinin yaradıcısı və rəhbəri olmuşdur. O, XX əsrin 80–90-cı illərində Azərbaycan Dövlət Televiziyasında “Eksprompt” və “Çərşənbə axşamı” verilişlərinin, 2006–2007-ci illərdə isə ANS televiziya kanalında “CƏM” ictimai-siyasi tok-şounun müəllifi və aparıcısı olmuşdur. 1980-ci illərin əfsanəvi “Ozan” muğam-rok qrupunun (1981–1990) yaradıcısı və rəhbəridir. Rasim Müzəffərli həm də ümumi tirajı 5 milyon nüsxədən çox olan, 1000-dən artıq müxtəlif səpkili kitabın nəşiridir. “Şərq-Qərb” Nəşriyyat Evinin qurucusu və rəhbəri (2010–2016) olmuşdur. 2017-ci ildən “1001 kitab” və “Quran nəşrləri” nəşriyyatlarının rəhbəridir. 2018-ci ildə Rasim Müzəffərliyə Macarıstan hökumətinin *Pro Cultura Hungarica* mükafatı təqdim olunmuşdur.

Beləliklə, “Ozan” qrupu 1990-cı ildə öz fəaliyyətini dayandırdı. Bunun əsas səbəbi isə 1990-cı ilin yanvar ayında baş verən qanlı hadisələr oldu. “Ozan” artıq düşünürdü ki, cəmiyyət mahnıdan daha vacib işlərlə, düşmənin göz dikdiyi Qarabağın qoruması ilə məşğul olmalıdır. Amma sonradan o dalğa get-gedə səngidi, nostaljiyə çevrildi. Bununla belə, Azərbaycanda rok indi də yaşayır.

Rasim Müzəffərli ötən əsrdə yaratdığı milli ənənələri özündə birləşdirən, rok qrupu ilə bir çox mahnılarında bu musiqi janrı tarixə öz adını yazmağı, gördüyü işlərlə tamaşaçıların yaddaşında dərin izlər buraxmağı bacaranlardandır. Rasim Müzəffərli ilk qrupunu 1978-ci ildə Moskvada təhsil alarkən, tələbə vaxtı yaratmışdır. Bu qrup “MUZ semestr” adlanırdı. İfadənin birinci komponenti “MUZ”un mənası Müzəffərli soyadının ilk hecasını bildirir. Azərbaycan dilində ilk texno-rok janrında ifa olunan “İnsan və Avtomat” adlı mahnının söz və melodiyasının müəllifi də Rasim Müzəffərli olmuşdur. Mahnını ilk dəfə məhz “MUZ semestr” qrupu ifa etmişdir.

Gənc bəstəkar keçmiş Azərbaycan İnşaat Mühəndislər İnstitutunda (indiki Azərbaycan Dövlət Memarlıq və İnşaat Universiteti) işlədiyi zaman institutun rektoru Bünyad Sərdarov ona “Ozan” muğam rok qrupunun yaradılmasını təklif edir. Əfsanəvi “Ozan” rok qrupu 1981-ci ildə yaranmış 1990-cı ilə qədər fəaliyyət göstərmişdir. “Ozan” etno-rok qrupunun ümumi heyəti ilk olaraq 5 nəfərdən ibarət olub və bu, Azərbaycanın ilk muğam rok qrupu idi. Bu qrupun əsas məqsədi

Azərbaycan estradasında folklor musiqisinə sadıq qalaraq onu muğamla sintez etmək olmuşdur.

“Ozan” qrupunda fortepiano, elektrogitara, bas-gitara, violin (skripka), zərb qurğuları, klarnet, sintezator kimi Avropa alətləri ilə yanaşı, tar, kamança, ud, saz, tütək, balaban, zərb, zurna, ney alətləri də öz yerini almışdır. Forteplano və sintezator arxasında kollektivin bədii rəhbəri Rasim Müzəffərli əyləşirdi. Elektrogitarada Aleksandr Mateusov, Fərhad Xancan, İlham Ələsgərov, bas-gitarada İlqar Sultanov (1960–2022), Leonid Sergeyev, Rauf Rəhimov ifa etmişdilər. Vokal partiyanı (bekvokal) Rasim Müzəffərli, Gülağa Cəbrayilov, İlqar Sultanov, İsgəndər Ələsgərov, Qərib Bahadurov oxuyurdular. Solist kimi isə konsertlərdə əsasən o vaxtlar yeniyetmə olan hal-hazırda Azərbaycan Respublikasının Xalq artisti Aygün Kazımova çıxış edirdi. Bundan əlavə “Ozan” qrupunun bəzi konsert və tədbirlərinə məxsusi dəvət edilən ifaçılar da olurdu. Məsələn, onlardan Tərhan Muradxanov (zərb qurğuları), Azər Mehdiyev, Şahin Yəhya (klarnet), Natiq Nuriyev (violin), vokal solistlər isə Flora Kərimova, Əzizə Mustafazadə, Bədi Bağirova, Elxan Əhədzadə kimi peşəkar sənətkarların adlarını çəkə bilərik. Abbasqulu Nəcəfzadə tək özü bir neçə alətdə (kamança, ud, saz, ney, tütək, balaban, zurna) ifa edir, Gülağa Cəbrayilov da bəzən saz alətindən istifadə etmiş olurdu. Violində ifa edənlər Gülağa Cəbrayilov və hazırda Azərbaycan Respublikasının Əməkdar artisti Natiq Nuriyev idi. Şahin Yəhya (1960–2024) klarnet, İsgəndər Ələsgərov, Gülağa Cəbrayilov zərb alətlərində ifa edirdilər. Bu qrupun əsas fərqli cəhəti onun muğam-rok janrı olması və etnik dəyərləri müasir üsulda davam etdirmələri idi. Cəmiyyətin müasir janrdakı inkişaf edən musiqisi milli alətlərin ecazkarlığı ilə seçilirdi. Qrup nümayəndələrinin “multi instrumentalçı”, yəni birdən çox alətdə ifa etmək bacarıqları onların peşəkar səhnədə ifaçılıqları ilə öz fərqlərini ortaya qoyurdu. “Ozan” qrupunun üzvləri dünya musiqisiylə folklor musiqinin sintezini yaranan, mədəni tariximizdə iz qoyan, bu sahəni layiqincə yerinə yetirən gənclərdən ibarətdir. Etno-rok qrupu olan “Ozan” öz yaradıcılığında Azərbaycanın demək olar ki, bütün musiqi alətlərindən istifadə etmişdir.

A.Nəcəfzadənin kiçik qardaşı Məhərrəm Nəcəfzadə (1966–2023) də “Ozan” qrupunun fəal üzvlərindən biri olmuşdur. O, xüsusən A.Nəcəfzadə 1983–1985-ci illərdə hərbi xidmətdə olarkən “Ozan” qrupunda milli alətlərlə bağlı yaranmış boşluğu öz gözəl, bənzərsiz ifaları ilə aradan qaldırırdı. Axı o, yaşı az olsa da, hələ tələbəlik illərində “Arzu”, “Dastan”, “Şəms”, “İrs” və bir çox ansambların üzvü kimi böyük təcrübə toplamışdı.

Rasim Müzəffərli bildirir ki, Gülağa Cəbrayilov (bəzən yoldaşları ona Güli kimi müraciət edirdilər) əvvəllər “Karvan” estrada qrupunun üzvü olmuşdur. Daha sonra Gülağa Cəbrayilov “Ozan”ın ən fəal üzvlərindən birinə çevrildi. O, yaranma tarixi çox qədim dövrlərə gedib çıxan müxtəlif zərb çalğı alətlərinin ifaçısıdır. Bununla yanaşı, Gülağa Cəbrayilov müxtəlif üsulla səsləndirilən telli alətlərdən saz və violində də böyük həvəslə ifa edirdi. Gülağa bəy eləcə də vokal parti-

yalar oxuyur, həmçinin bəstəkarlıqla da məşğul olurdu. Məsələn, 1987-ci ildə onun bəstələdiyi və “Ozan” qrupunun repertuarında yer alan “Uzaq yol” adlı instrumental kompozisiyasını qeyd etmək yerinə düşər. O, həmçinin Bəxtiyar Vahabzadənin sözlərinə “Vaxtında” adlı gözəl bir mahnı da bəstələmişdir. “Ozan” qrupunun üzvləri səhnədə bir deyil, bir neçə funksiyanı yetirmiş olurdular. Qrupun bədii rəhbəri Rasim Müzəffərli başda olmaqla onların əksəriyyəti “multi instrumentalçı” olub, yəni bir neçə alətdə peşəkarlıqla ifa etməyi bacarırdılar. Onlar dünya musiqisiylə folklor ənənələrinin sintezini birləşdirərək, mədəni tariximizdə iz qoyan, bu sahəni layiqincə yerinə yetirən gənclərdir.

“Ozan” qrupunun ən məşhur mahnılarından biri “Böl görüm” adlı mahnıdır. “Böl görüm” – Azərbaycanca rok-n-roll janrında bəstələnmiş ilk mahnıdır. “Böl görüm” adlı mahnı yenə də qrupun rok-n-roll janrında bəstələdiyi məşhur mahnılarından biridir. Mahnının sözlər Bəxtiyar Vahabzadənin [2, s. 486], musiqisi isə Rasim Müzəffərlindir. Mahnı 2 dəfə təkrarlanan sadə iki hissəli formadadır. Əsər lya minor tonallığında. Mahnının quruluşu belədir:

$$\begin{aligned}
 &A + B \\
 &a+a1+a2+a1 \quad b+b1+b+c(ba) \\
 &4x+4x+4x+4x \quad 4x+4x+4x+6x
 \end{aligned}$$

Birinci hissə – A hissəsi ümumilikdə 4 cümlədən, 16 xanədən ibarətdir. Hər bir cümlə 4 xanəyə bölünüb. İkinci hissə, yəni B hissəsi də 4 cümlədən ibarətdir. Bu hissə də eynilə A hissəsi kimi 4 cümlədən ibarət olsa da sonuncu c kimi qeyd olunmuş cümlənin 6 xanəyə qədər genişlənməsi hesabına kvadratlıqdan çıxır. C cümləsi a və b seqmentlərindən ibarət olduğuna görə yeni element kimi deyil, formanın reprizli şəkli kimi qavranılır.

Böl görüm

İfa edir: Ozan qrupu

♩ = 190

6 Bəx-tim mə-nə yar ol de-yib hey çağ-la - ram ay a-man Yar ol-ma-sa

12 de bəx-ti-yar ol - gö - rüm Ü-mi-di-mi gə-lə - cə-yə bağ - la -

18 ram ay a-man Bir an son-ra nə o - la-caq bil gö - rüm Dün-ya-mı

- zı ya-sa to-ya böl-mü-şük Sev-da-mı - zı o-da su-ya

24
 böl-mü-şük Öm-rü-mü - zü gü-nə a-ya böl-mü-şük Min ar-zu-
 30
 ya min di-lə-yə böl - gö - rüm ay a-man böl - gö - rüm Yaz ay-la-rı
 36
 qaç-ıl-da-yan sel - mi - sən ay a-man Bu dün-ya-nı o-yun-caq-mı
 41
 bil - mi - sən Hə-yat sə-ni gül-dü-rən-də gül - mü - sən ay a-man
 47
 Hü-nə-rin var ağ-la-dan-da gül gö - rüm Dün-ya-mı - zı ya-sa-
 53
 — to-ya böl-mü-şük Sev-da-mı - zı o-da su-ya böl-mü-şük
 2
 59
 Öm-rü-mü - zü gü-nə a-ya böl-mü-şük Min ar-zu-
 64
 ya min di-lə-yə böl - gö - rüm ay a-man böl - gö - rüm

Mahnı cəld templidir, 4/4 ölçüyə malikdir. Diapazonu isə kiçin oktavanın sol səsindən, birinci oktavanın re səsinə qədərdir, yəni kvinta intervalı çərçivəsindədir. Mahnıda punktir ritmbvə sinkopalardan geniş istifadə olunub.

Ölkəmizdə yaxın keçmişin musiqi mədəniyyətini araşdırdıqda bəlli olur ki, gənclərin daha çox hissəsi etno-rok janrına meyl etmişlər. Diqqətimizi bu mövzunun aktualığı cəlb etmiş və tərəfimizdən “Ozan” estrada qrupunun timsalında etno-rok janrını araşdırmağı qarşıya bir məqsəd kimi qoymuşuq. “Ozan” estrada etno-rok qrupunun repertuarında yer almış hər bir əsərdə dinləyicini düşündürən, onun diqqətini cəlb edən mövzulara müraciət edilməsi, gənc nəsli narahat edən ümum-bəşəri problemlərə toxunulması aparılan araşdırmanı bir daha aktuallaşdırır.

Tədqiqat işində “Ozan” etno-rok qrupu ilə bağlı mətbuatda yazılmış bir sıra məqalələrdən, onların ifa etdiyi lent yazılarından, digər faktiki materiallar və informator-söyləyicilərin verdiyi məlumatlardan faydalanmışıq. Tədqiqatın başlıca məqsədi “Ozan” qrupunun fəaliyyətini dərinlən öyrənməkdir.

Araşdırma zamanı müxtəlif mövcud tədqiqat metodlarından (tarixi-nəzəri, mənbəşünaslıq və müqayisəli təhlil) bəhrələnmişik. Araşdırma zamanı “Ozan” qrupunun repertuarında Şərq ilə Qərb musiqisinin sintez edildiyini müşahidə edirik. Bu da bizə Şərq və Qərb musiqisinin və alətlərinin müqayisəli təhlilini aparmaq imkanını yaradır.

ƏDƏBİYYAT:

1. Əfəndiyeva, İ. Musiqi mədəniyyətimiz və müasirlik: seçilmiş məqalələr / İmruz Əfəndiyeva. - B.: Renessans-A, 2016. - 212 s
2. Vahabzadə B.M. Əsərləri (Son illərdə yazılmış, müvafiq cildlərə düşməyən və yenidən işlənən şeirlər). On iki cildə, VIII c. / B.M.Vahabzadə. – B.: Elm, - 2009. – 518 s.
3. Alain D. Rock çağı. Çeviri Renan Akman / D.Alain. – İstanbul: Yapı Kredi yayımları, - 2002. – 176 s.
4. Rok musiqisi URL:<https://az.wikipedia.org/wiki/Rok-musiqi>
5. “Ozan” qrupu, “Böl görün”
URL:<https://www.youtube.com/watch?v=fPInRE7RTYQ>

Tugiyakhanım GAFARZADE
Master's student of AMK

THE ACTIVITY OF THE "OZAN" ETHNO-ROCK GROUP IN THE AZERBAIJAN ESTRADA IN THE 80S OF THE 20TH CENTURY

Summary: "Ozan" mugham rock band, which was founded in 1981 and promoted Azerbaijani music, was distinguished from classical rock bands by performing in various genres, signing innovations and, most importantly, remaining loyal to national roots. This group, which is always looking for innovation, created songs in the Azerbaijani language, the first rap in the Azerbaijani language, "Dənən ki keçdi", "Walk on the lips", "Böl görün", the first rock-n-roll in Azerbaijani, "İnsan and automaton - the first techno rock". Thus, in the presented article attention is paid to the origin and development directions of the rock genre, and the etymological explanation of its name.

Keywords: "Ozan" rock group, national rock, genre, research, rhythm, variety, folk music, poetry

Тугияханым ГАФАРЗАДЕ
Магистрант АМК

ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ЭТНО-РОК-ГРУППЫ "ОЗАН" В АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ ЭСТРАДЕ В 80-Е ГОДЫ XX ВЕКА

Резюме: Мугамная рок-группа «Озан», основанная в 1981 году и пропагандирующая азербайджанскую музыку, отличалась от классических рок-групп выступлениями в различных жанрах, знаком новаторства и, самое главное, сохраняя верность национальным корням. Эта группа, всегда ищущая новаторства, создала песни на азербайджанском языке, первый рэп на азербайджанском языке, «Dənə ki, keçdi», «Dodaqda gəz», «Böl göyüt», первый рок-н-ролл в мире. Азербайджанский, "Инсан и автомат - первый техно-рок". Так, в представленной статье «Деятельность этно-рок-группы «Озан» на азербайджанской сцене в 80-е годы XX века» уделено внимание зарождению и направлениям развития рок-жанра, а также этимологическому объяснению его имя.

Ключевые слова: рок-группа «Озан», национальный рок, жанр, исследование, ритм, эстрада, народная музыка, поэзия

Rəyçilər: sənətşünaslıq elmləri doktoru, professor Abbasqulu Nəcəfzadə